

Xenovegetativní metody množení (štěpování)

Podmínky

- afinita – schopnost roubu srůstat s podnoží
- vnější podmínky – počasí, nářadí, technika provedení
- kvalita podnože a roubu

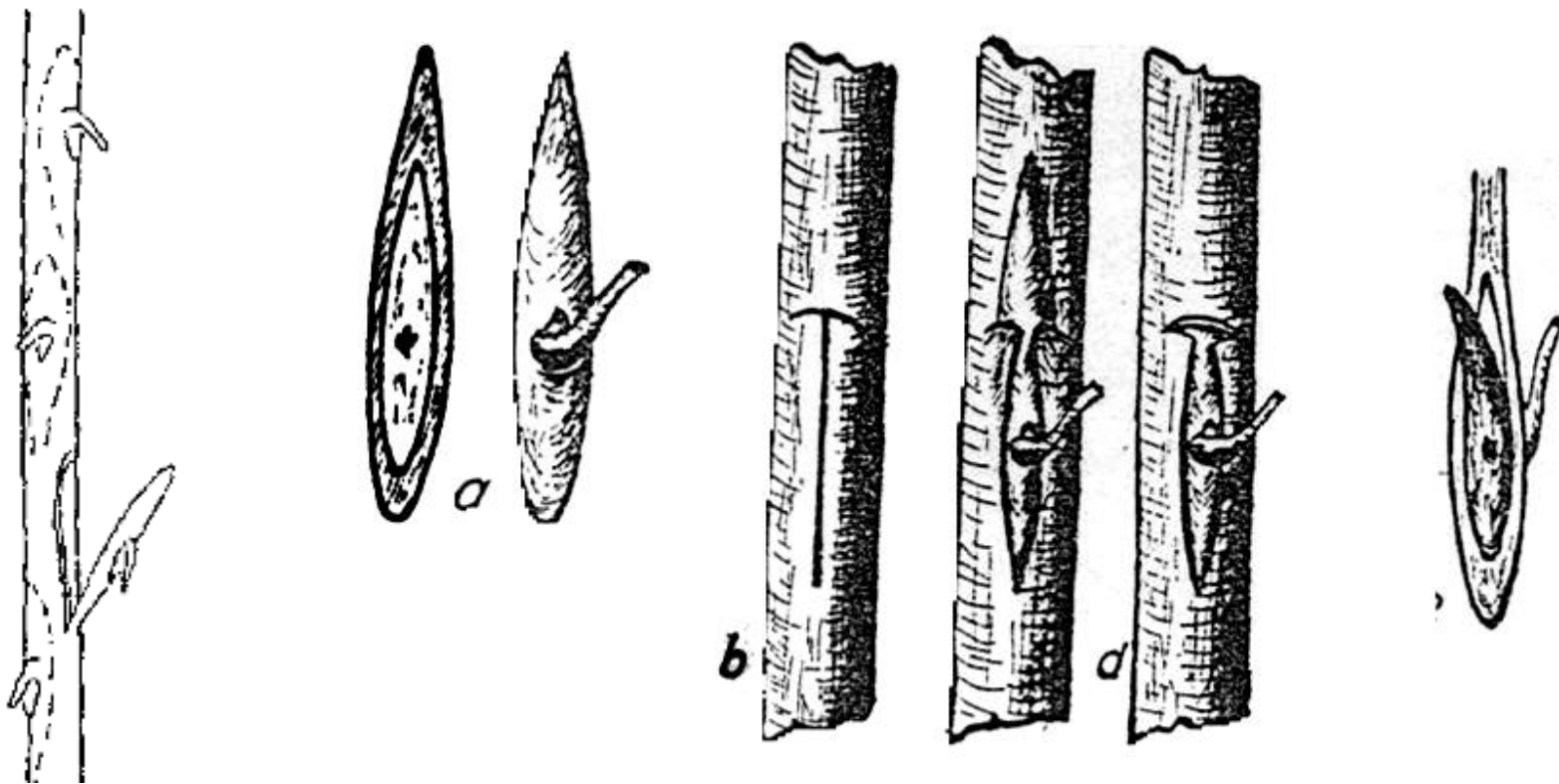
Očkování

- nejrychlejší a nejjednodušší způsob
- doba očkování v období proudění mízy
- způsoby
 - **na očko bdící** (polovina června)
 - **na očko spící** (polovina července, srpen)
 - **Forkertova metoda, Chip-budding**
 - není závislá na proudění mízy
(srpen na sv. Annu – ochlazení, proudění mízy se zpomaluje nelze oddělit kůru pro klasické očkování)

- očka odebíráme z **vyzrálých letorostů**,
těsně před očkováním,
na roubech zůstává krátká **část řapíku**
- rouby uchováváme krátce, v chladném a vlhkém prostředí (max. 3 - 5 dnů)

1) T očkování

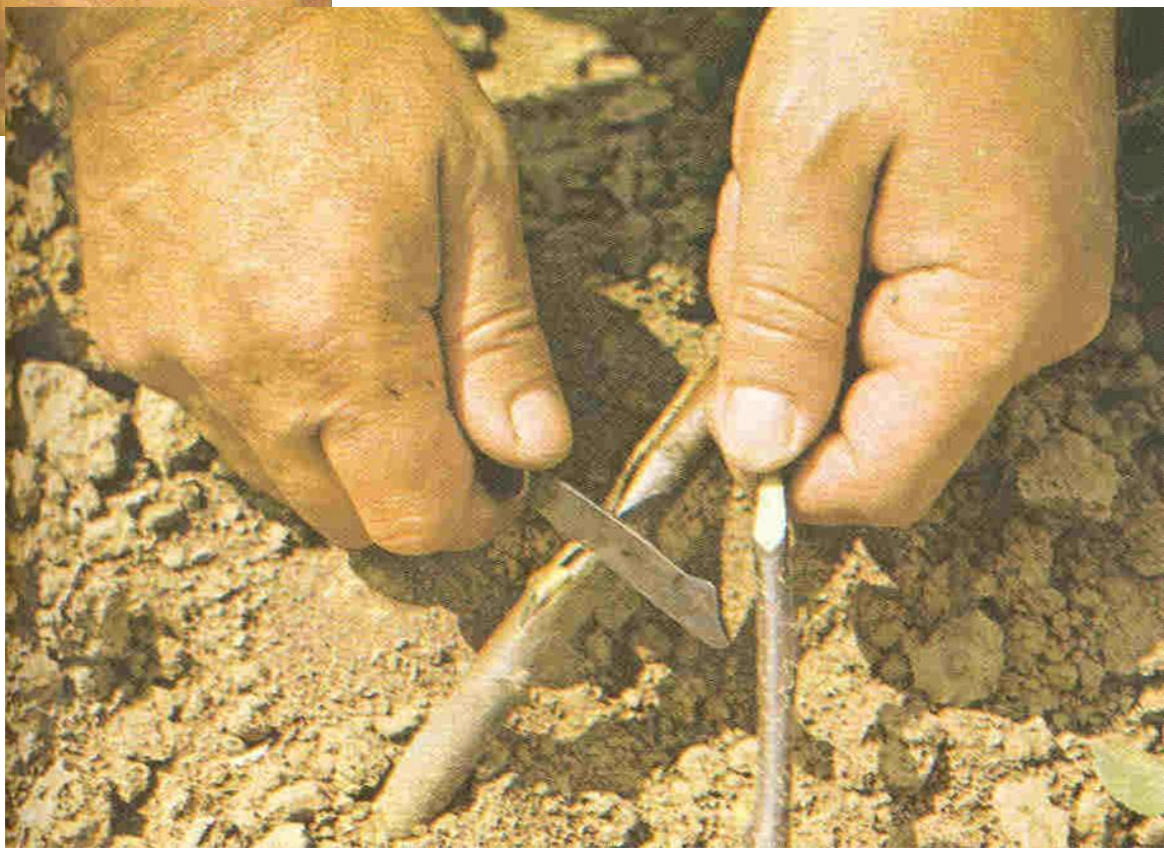
- častější způsob
- očkujeme zářezem na podnoži ve tvaru písmene T
- po naočkování následuje vázání, páska PVC, pryžové úvazky (dříve lýko z palmy *Raphia ruffa*)

**Vyloupnutí oka
(vidličky)
prospěšné, ale oko
choulostivější na
manipulaci**

**Vsazení oka
do podnože**

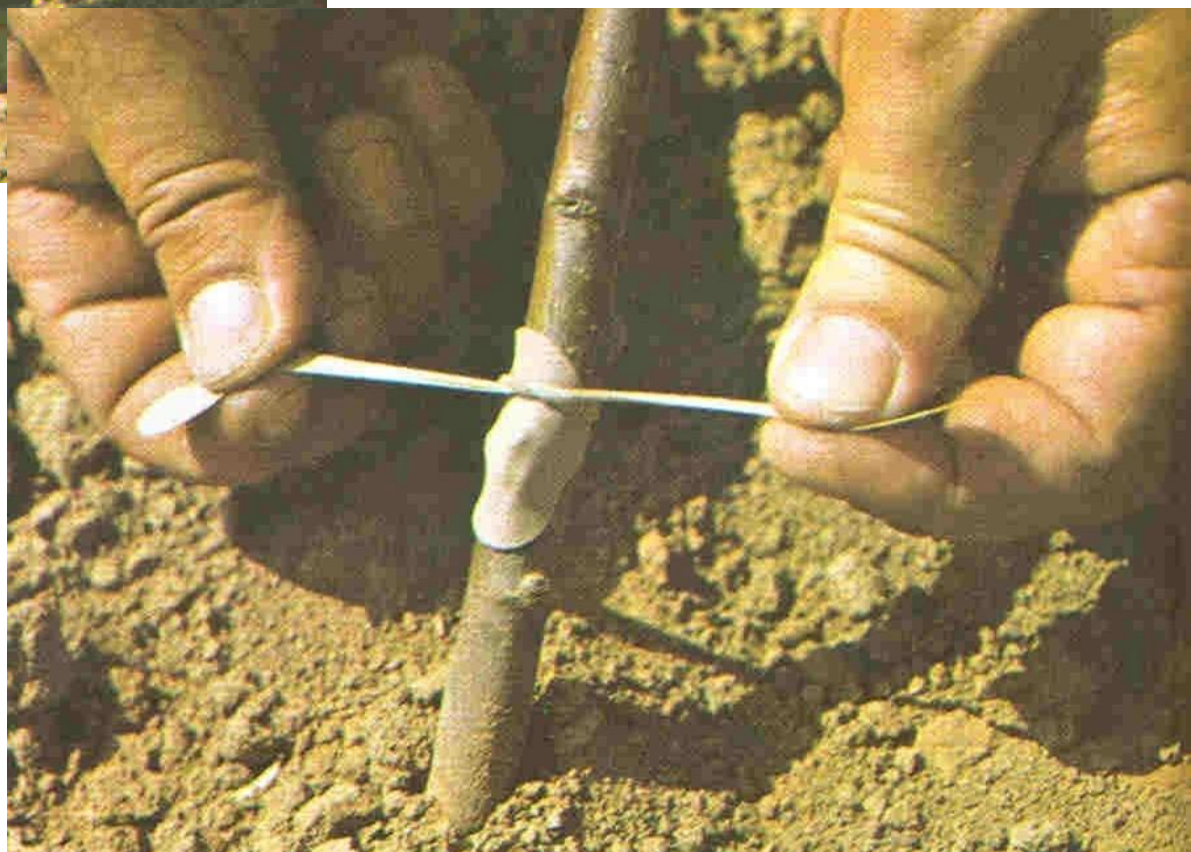
- předpokladem úspěchu:
 - dobře seříznuté očko
 - okamžité usazení oka za kůru do řezu
 - důsledné zavázání v co nejkratší době

- úvazky PVC na ujatých očkách povolujeme za 2 týdny, pryžové samy odpadnou

**Naočkovaná podnož
před zavázáním**

**Očko zavázané
gumovým šátečkem
Rapidex,
načasovány na 2
týdny, samy
odpadnou**

Očkování do tvaru T

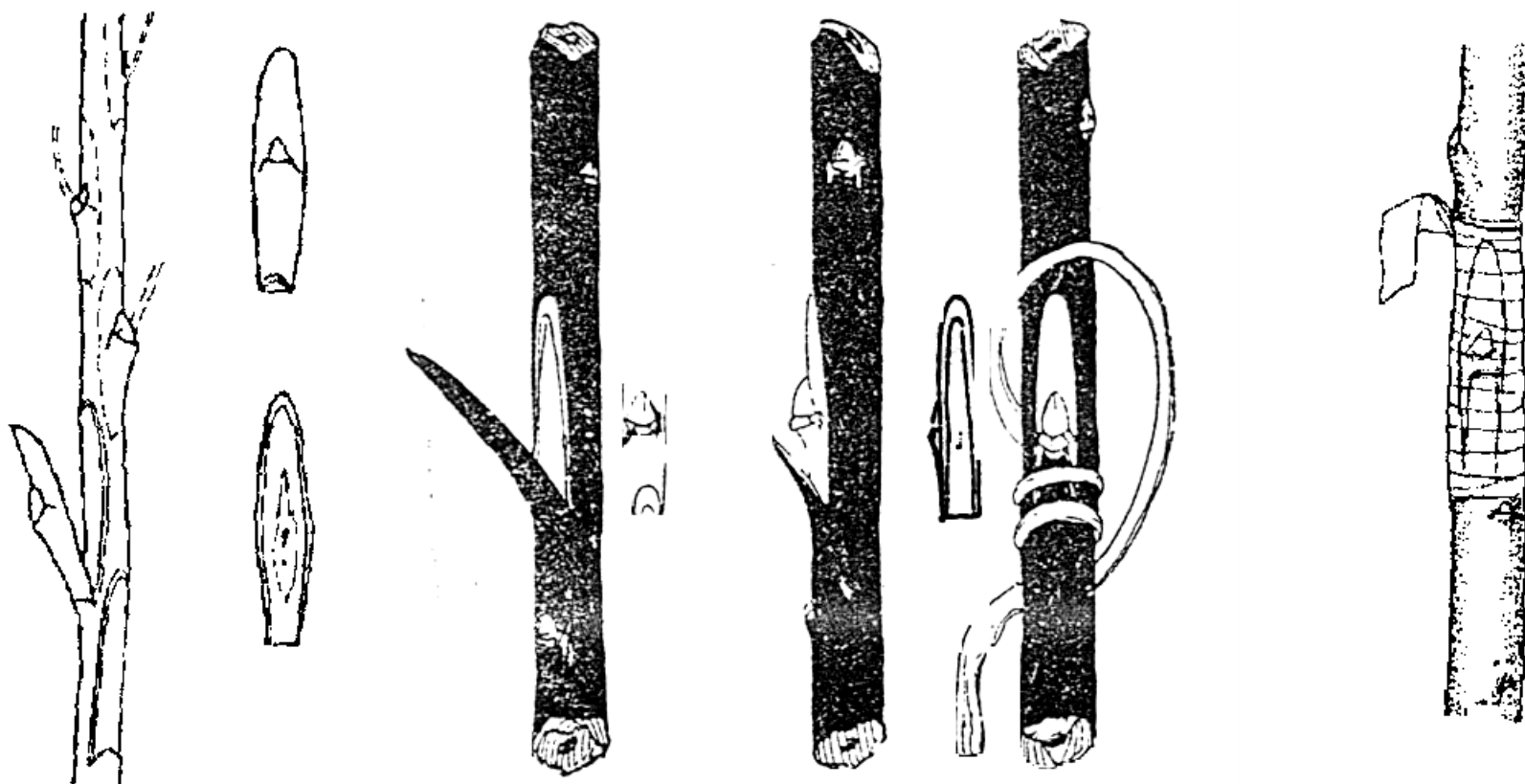
Zavázané oko

Zavázané očko

2) Forkertovo očkování = chip budding

- naočkované oko vyraší v následující vegetaci
- termín – **červenec, srpen až září**
- i jako opravné očkování při neujmutí T- očkovanců
- nezávislé na proudění mízy = oddělování kůry

Roubování

- lze provádět v jakémkoli věku rostliny
- obě řezné plochy musí na sebe těsně přilnout (vytvoření kalusu, spojovacích svazků cévních)
- řezná plocha podnože i roubu musí být hladká, rovná, raději delší než kratší
- pevné zavázání obou komponentů
- roubujeme vyzrálými a nenarašenými rouby
- rouby 3 - 5 pupenů (nebo dlouhé rouby)
- štěpařským voskem zatřeme okraje řezné rány a konec roubu
- úspěch roubování závisí na prostředí a na zručnosti štěpaře

- **Doba roubování**
 - **předjarní** (únor, březen) – neproudí míza
 - **jarní** (březen, květen) – proudí míza (za kůru)
 - **letní** (červenec, srpen) – proudí míza u peckovin (za kůru)
- **Odběr roubů**
 - **v době vegetačního klidu, prosinec, leden**
 - svázat do svazků, označit jmenovkou, parafinovat (Dezinfekce: Revilan - ponořit bazální část)
- **Založení roubů**
 - v chladné, bezmrazé místnosti, do 5 °C (chladírny, sklepy, sněžné jámy)

Způsoby roubování podle:

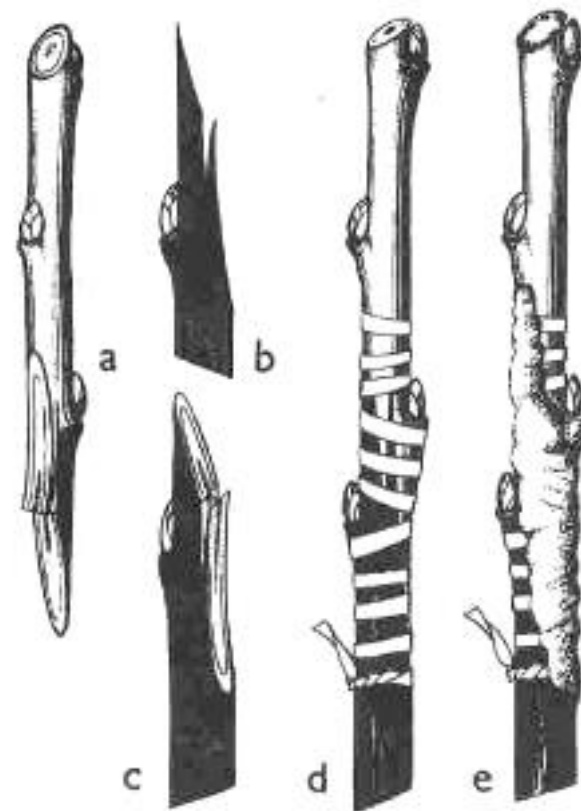
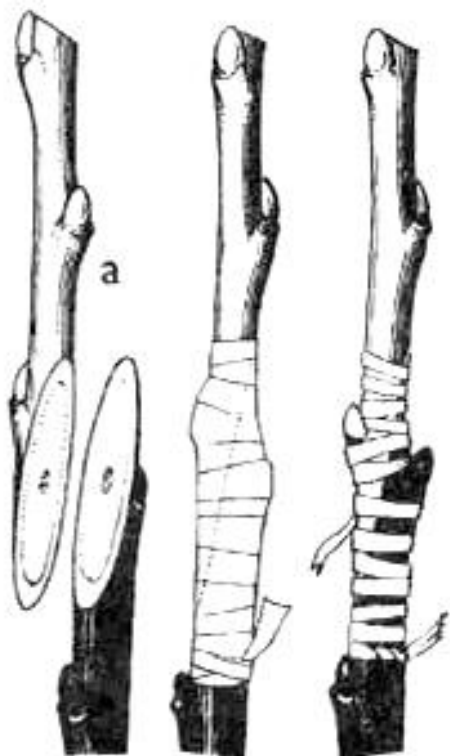
- ovocného druhu
- síly podnože a roubu
- termínu
- zručnosti štěpaře
 - družení (kopulace)
 - družení jazýčkové (anglická kopulace)
 - sedélkování
 - přidružení (plátkování)
 - zlepšené sedélkování a plátkování
 - na kozí nožku
 - za kůru
 - zlepšené roubování za kůru
 - Tittelův způsob
 - do rozštěpu
 - do boku
 - na klínek

Podle místa roubování:

- **na stanovišti**
- **v ruce**
 - v době vegetačního klidu
 - vyzvednuté podnože a rouby – hala v suchu
 - lidé pracují mimo pracovní špičku (leden, únor)

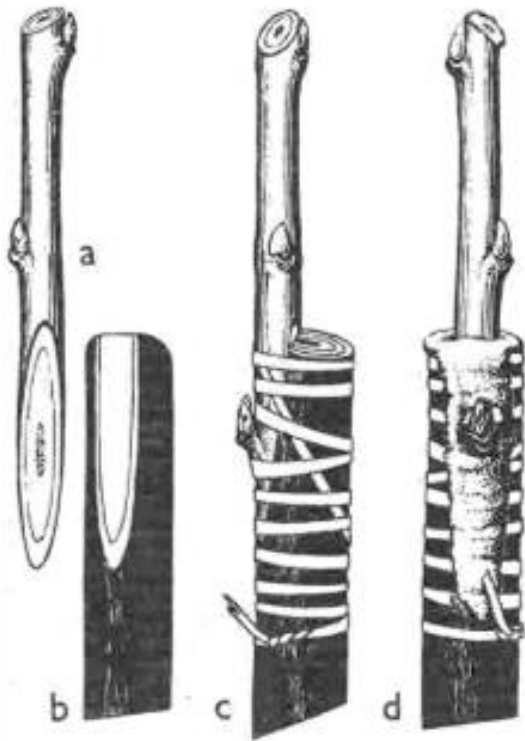
Kopulace (družení) a jazýčková (anglická) kopulace

- Použití: shodná síla roubu a podnože
jednoleté (výjimečně dvouleté) dřevo

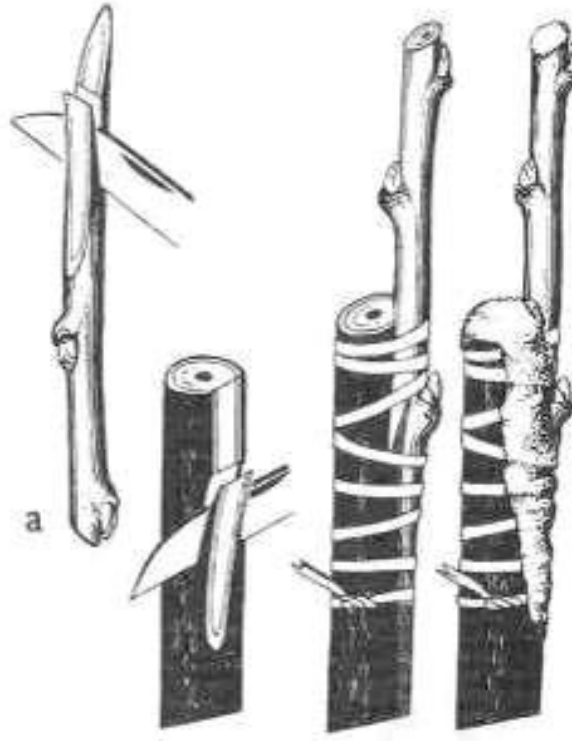

Plátování a sedélkování

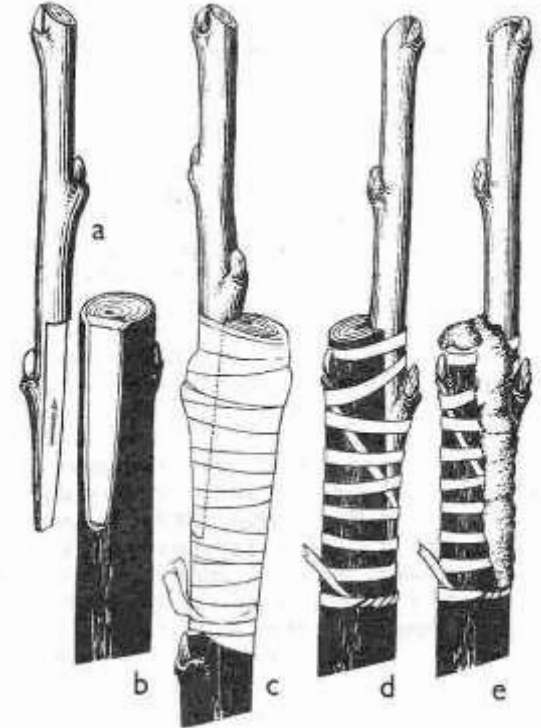
- Použití: podnož silnější než roub
jednoletý roub, jednoletá nebo dvouletá podnož

plátování

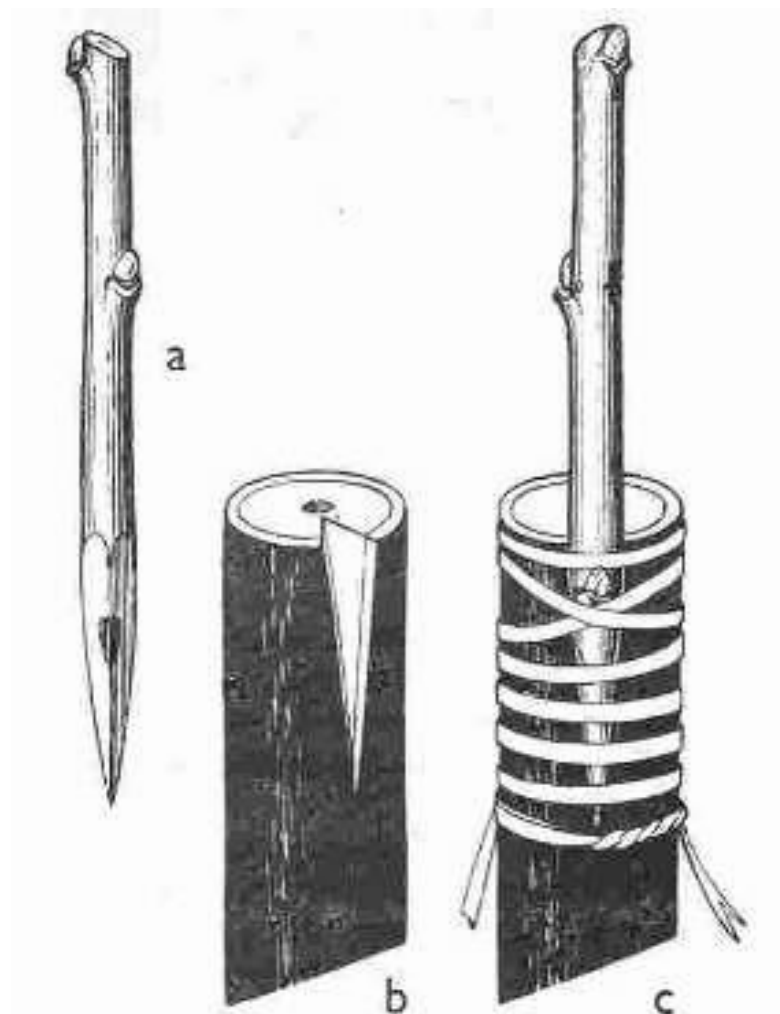
zlepšené plátování

sedélkování

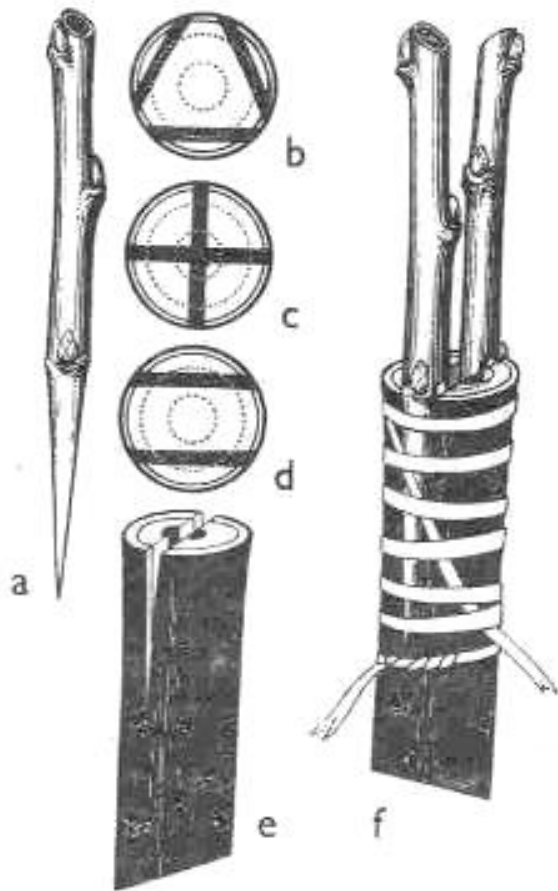
Roubování na kozí nožku

- Použití: podnož silnější než roub
jednoletý roub, víceletá podnož

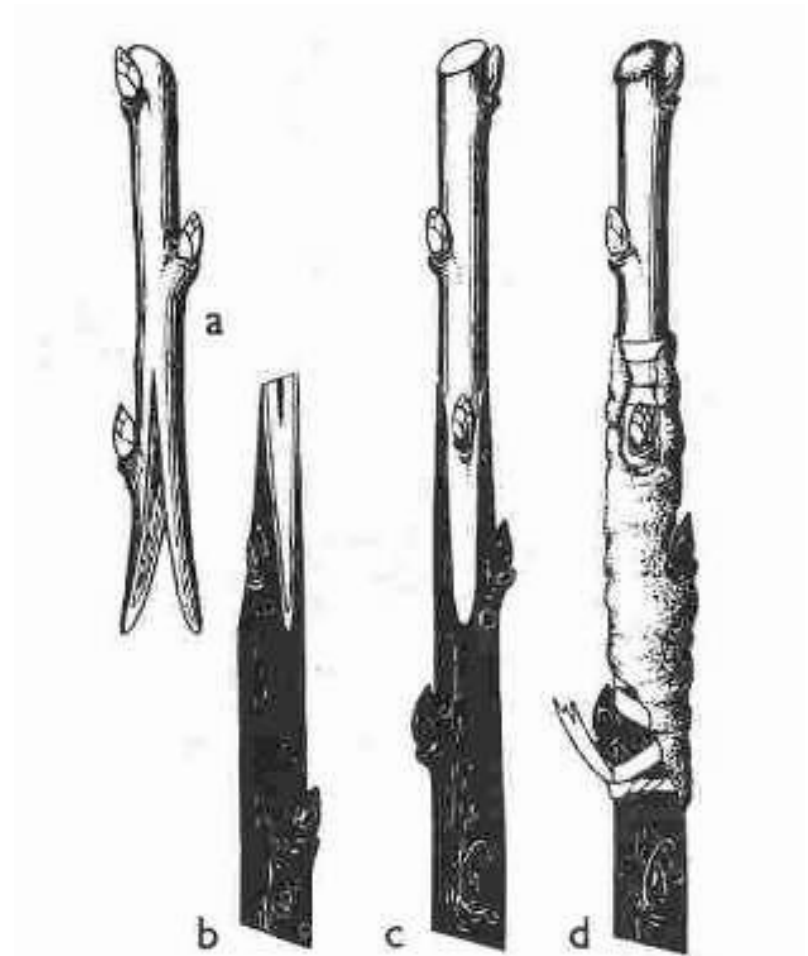

Roubování do rozštěpu a na klínek

- velmi starý způsob

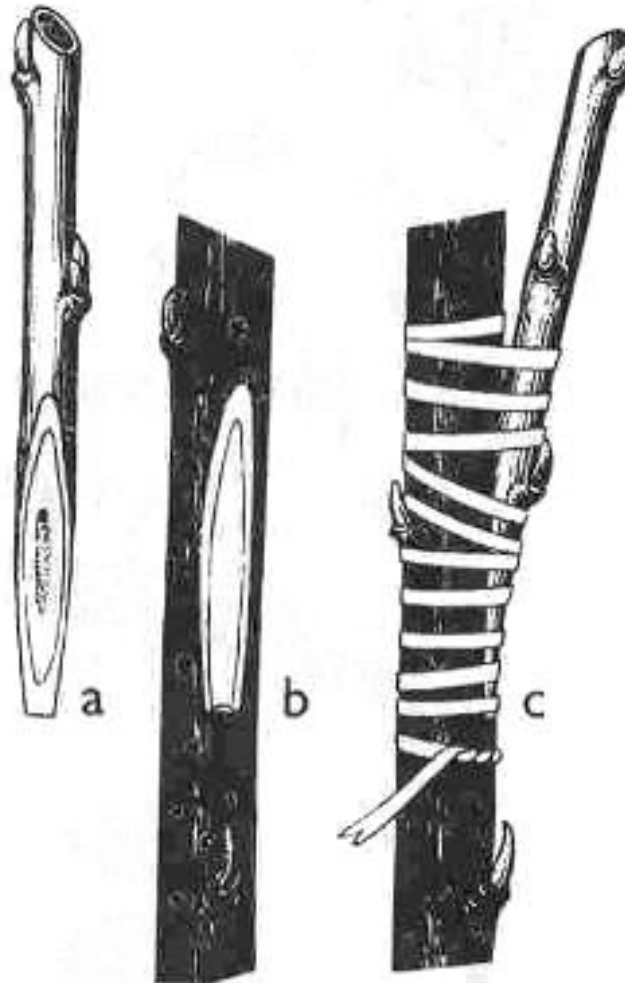
do rozštěpu

na klínek

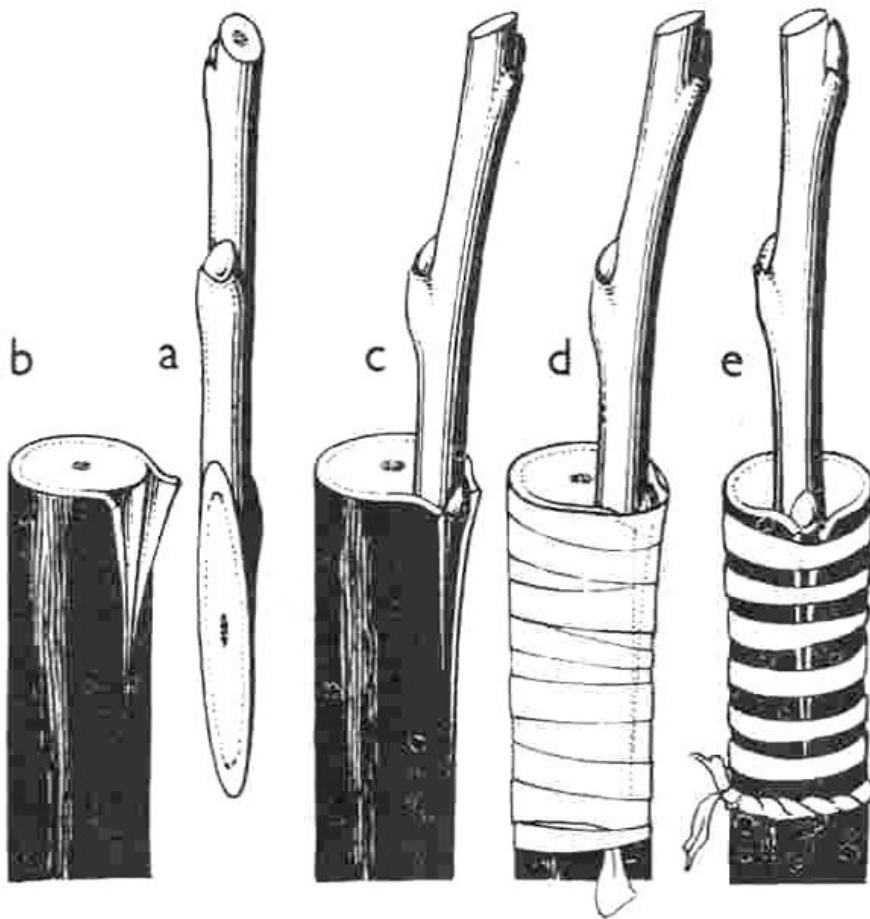
Roubování do boku

- Použití: podnož silnější než roub
zelené rouby - letorosty (angrešt)

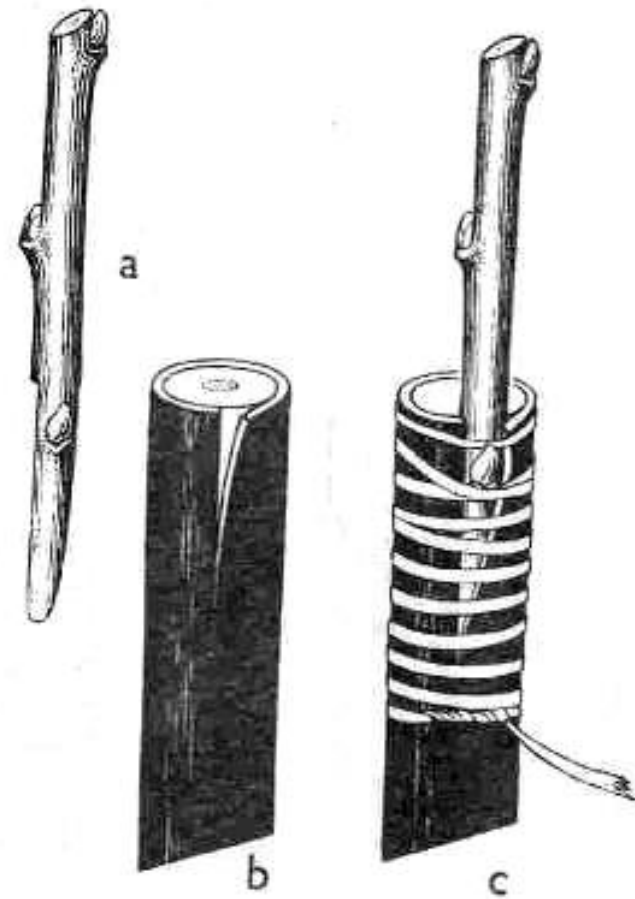

Roubování za kůru

- Použití: přeroubování
za vegetace (míza)

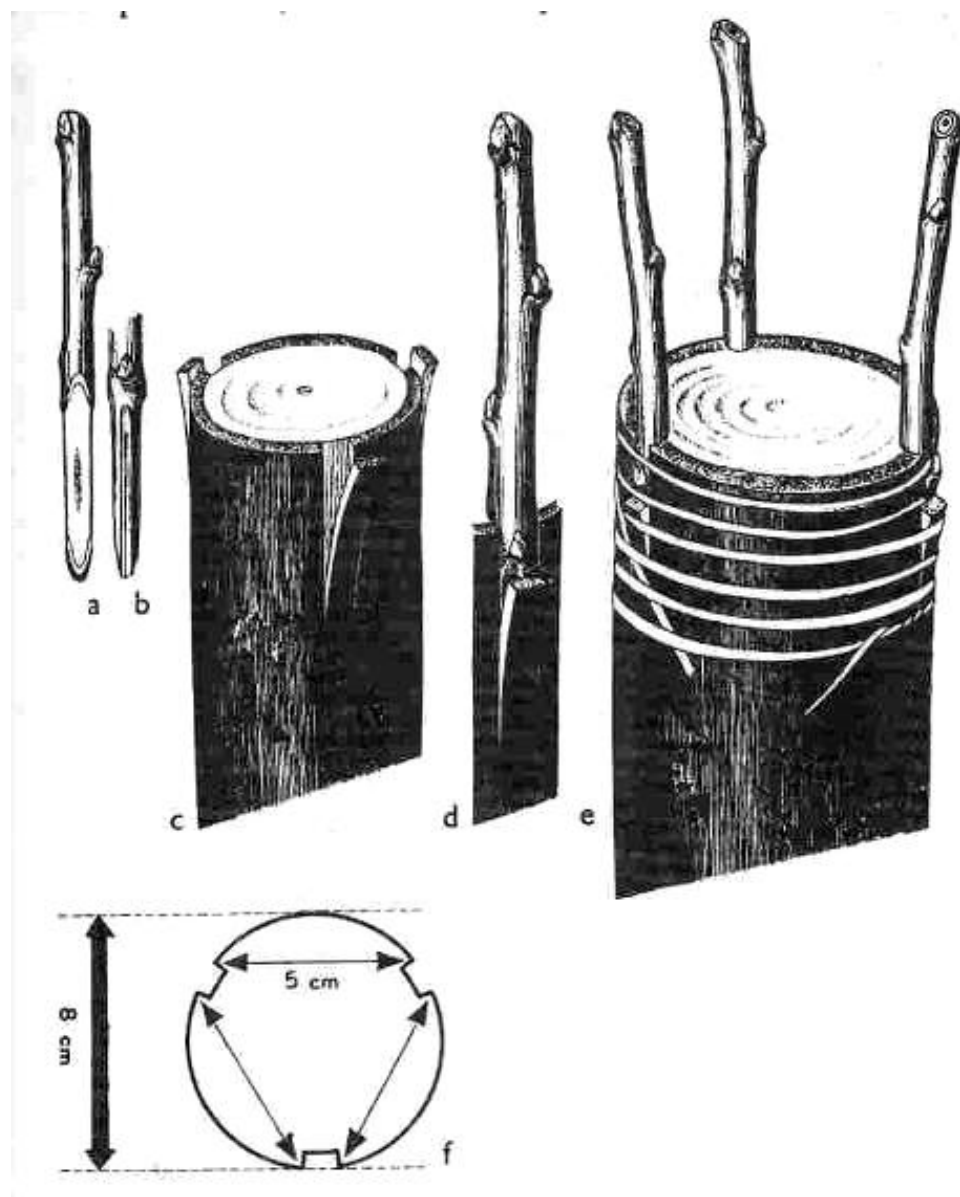

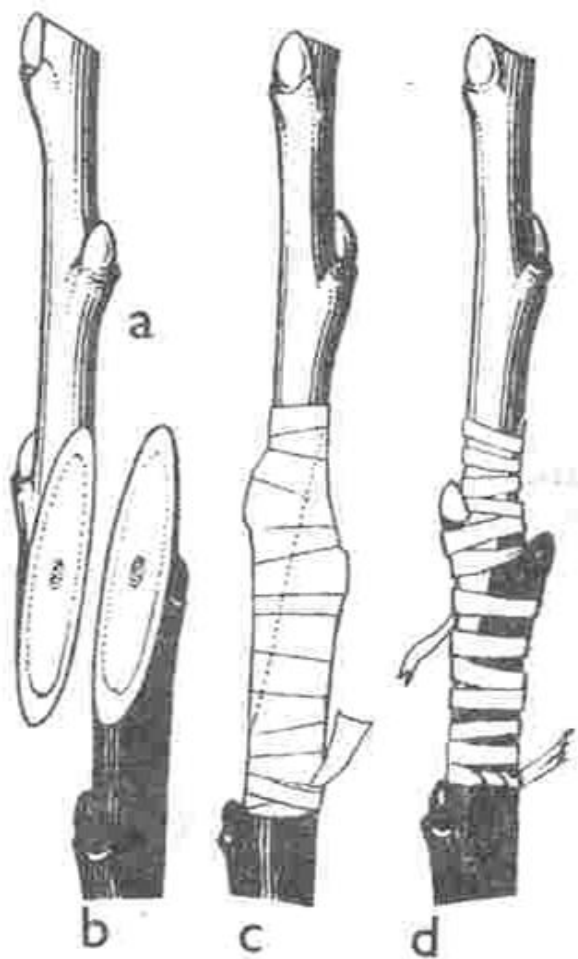
jednoduché

zlepšené

Tittelův způsob

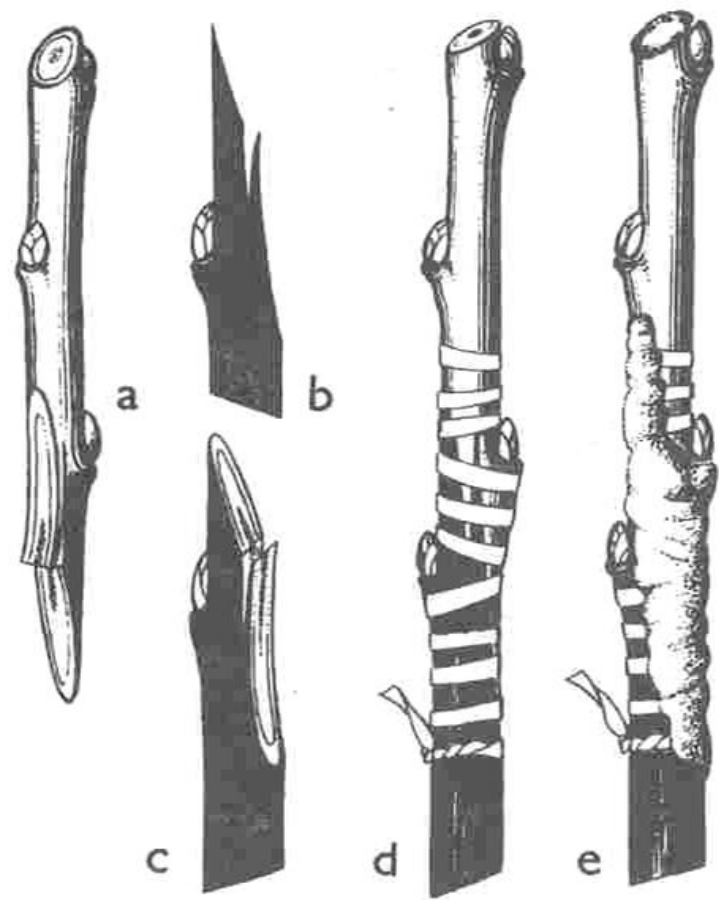
Družení (kopulace):

a - řez roubu

b - řez podnože

c - zavázání páskou PVC

d - zavázání lýkem

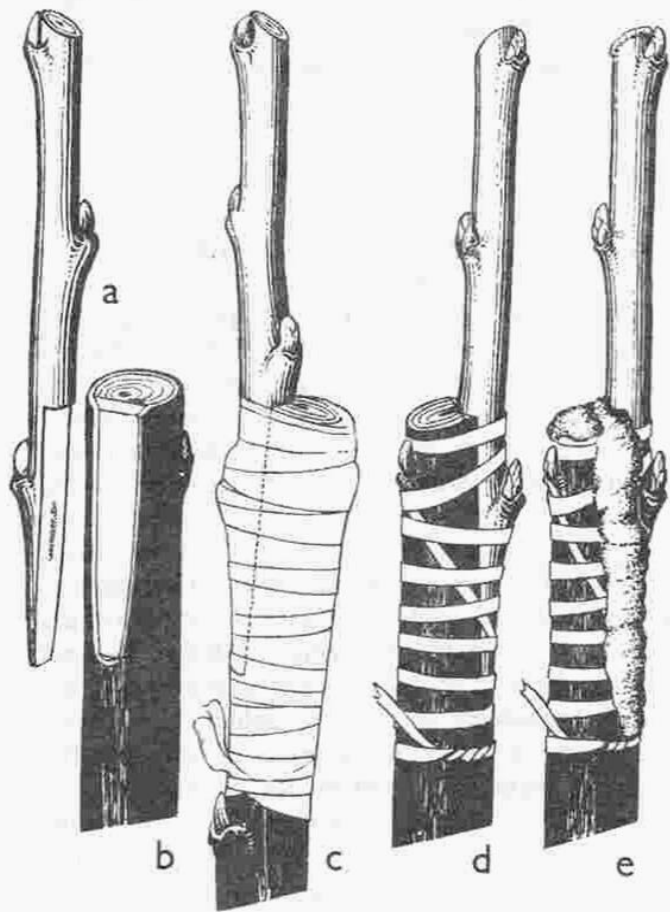
Jazýčkové družení (anglická kopulace):

a - řez roubu

b,c - řez podnože

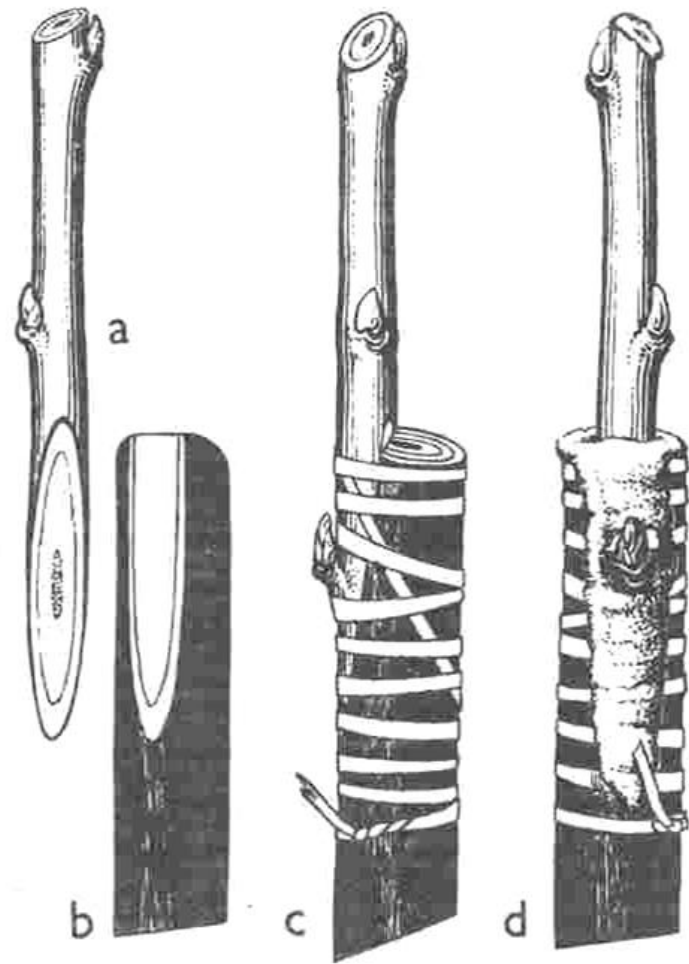
d - zavázání lýkem

e - zamazání štěpařským voskem

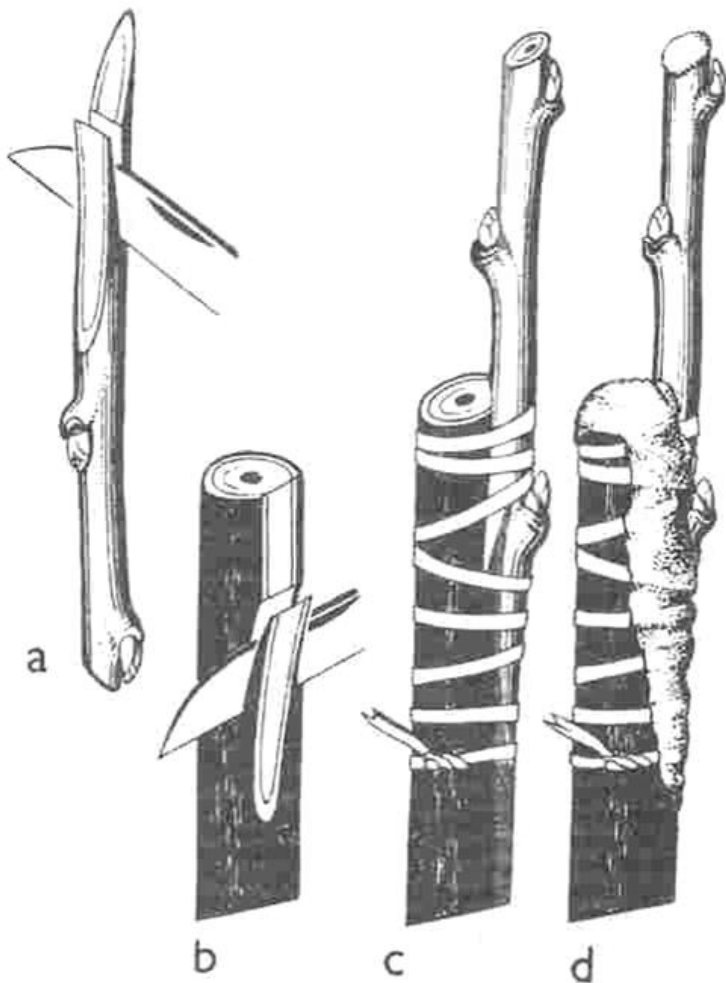
Sedélkování:

- a - řez roubu
- b - řez podnože
- c - zavázání páskou PVC
- d - zavázání lýkem
- e - zamazání štěpařským voskem

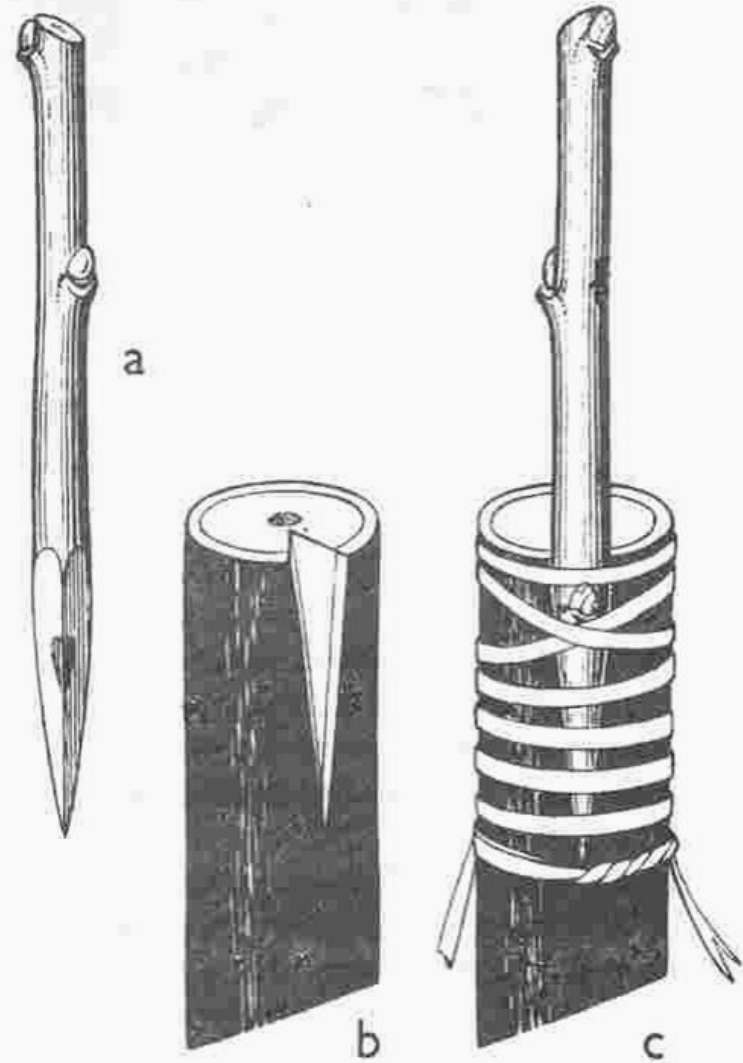
Plátkování:

- a - řez roubu
- b - řez podnože
- c - zavázání lýkem
- e - zamazání

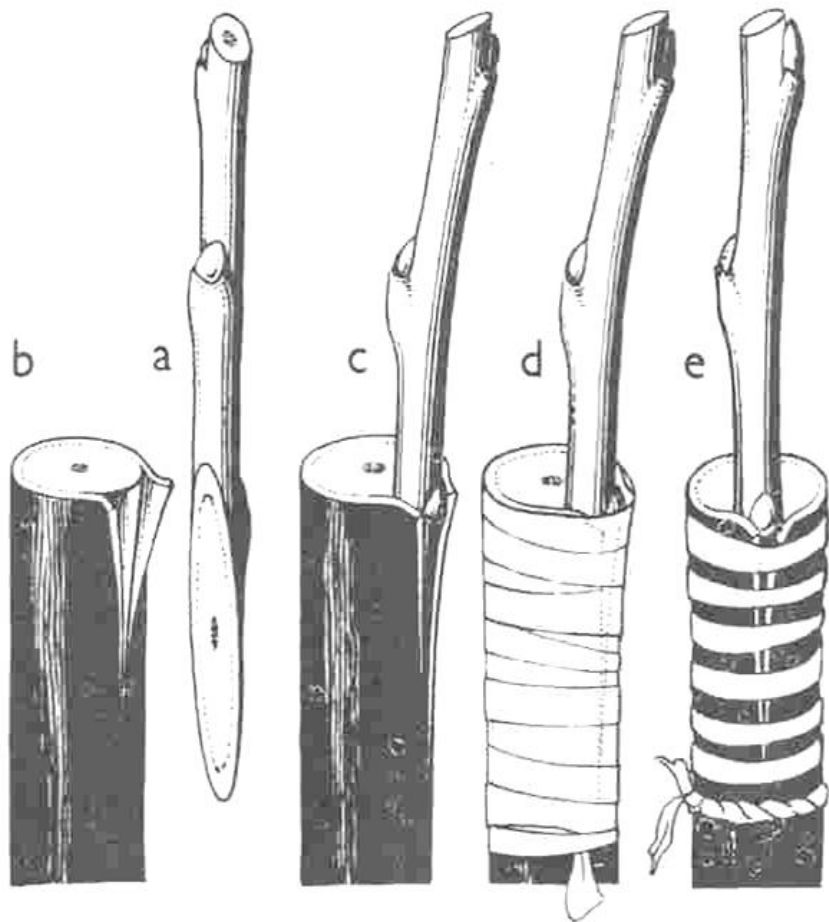
Zlepšené plátkování:

- a - řez roubu
- b - řez podnože
- c - zavázání lýkem
- d - zamazání

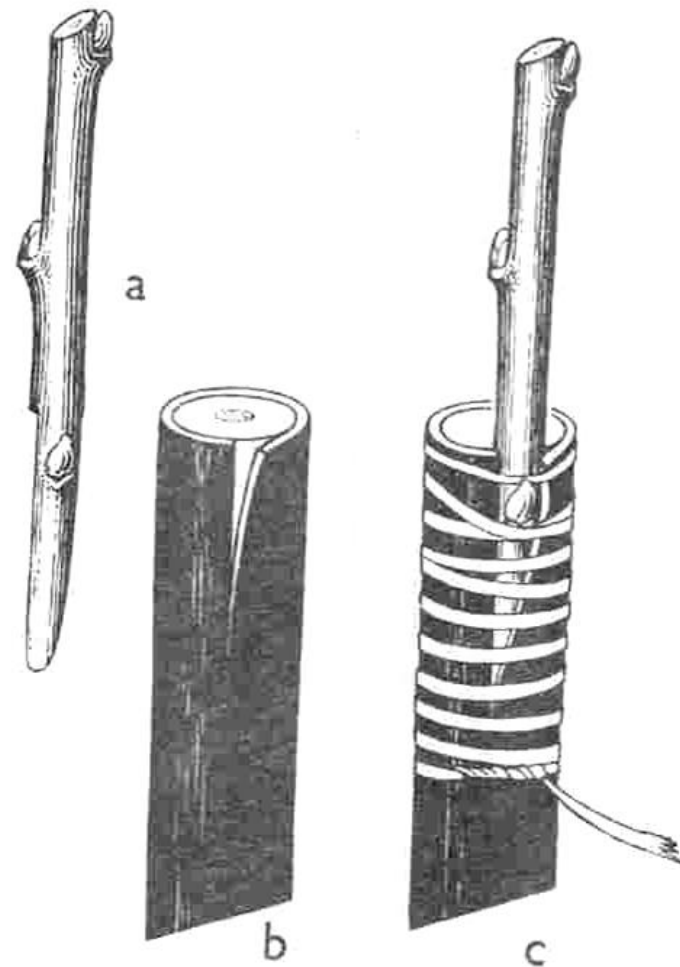
Na kozí nožku:

- a - řez roubu
- b - řez podnože
- c - zavázání lýkem

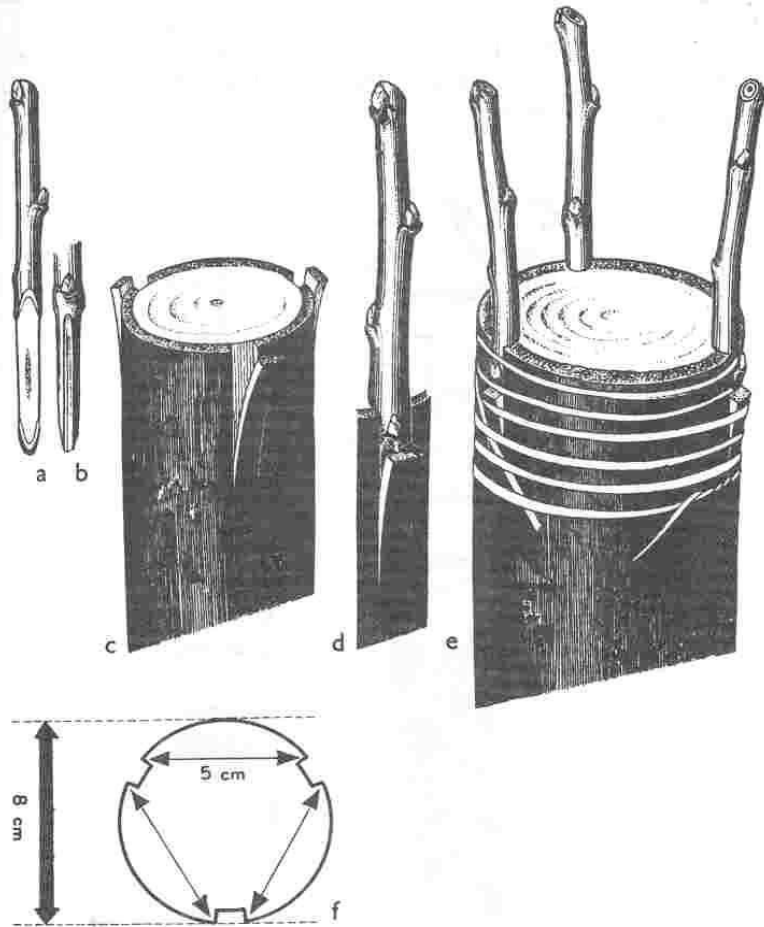
Za kůru:

- a - řez rouby
- b - řez podnože
- c - zasunutí rouby
- d - zavázání páskou PVC
- e - zavázání lýkem

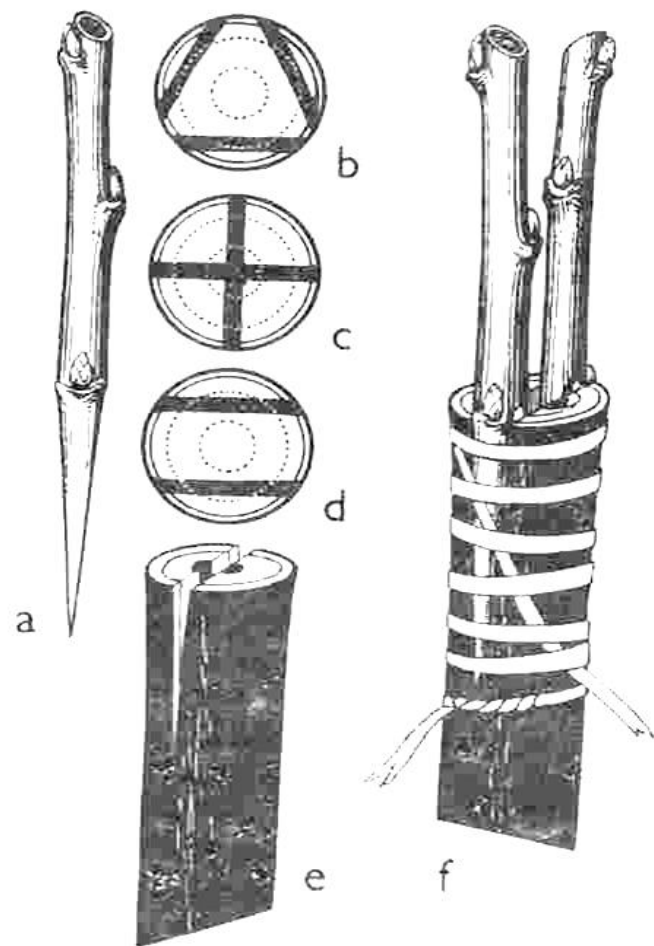

Zlepšené za kůru:

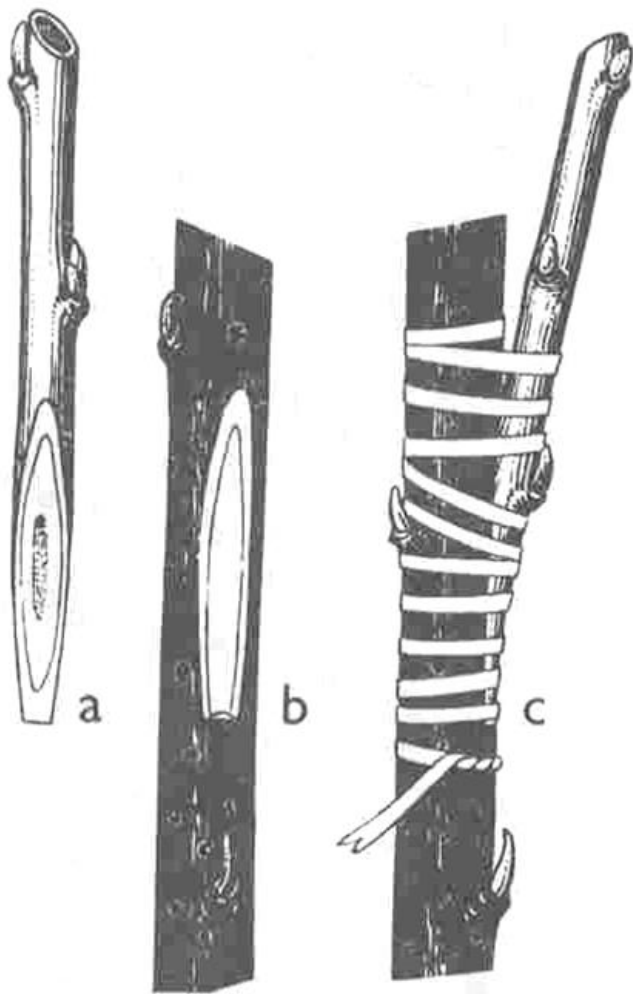
- a - řez rouby
- b - řez podnože
- c - zasunutí a zavázání rouby lýkem

Tittelův způsob: a,b - řez roubu
 c - řez podnože
 d - zasunutí roubu do podnože
 e - přeroubovaná větev
 f - vzdálenost roubů na průřezu větve

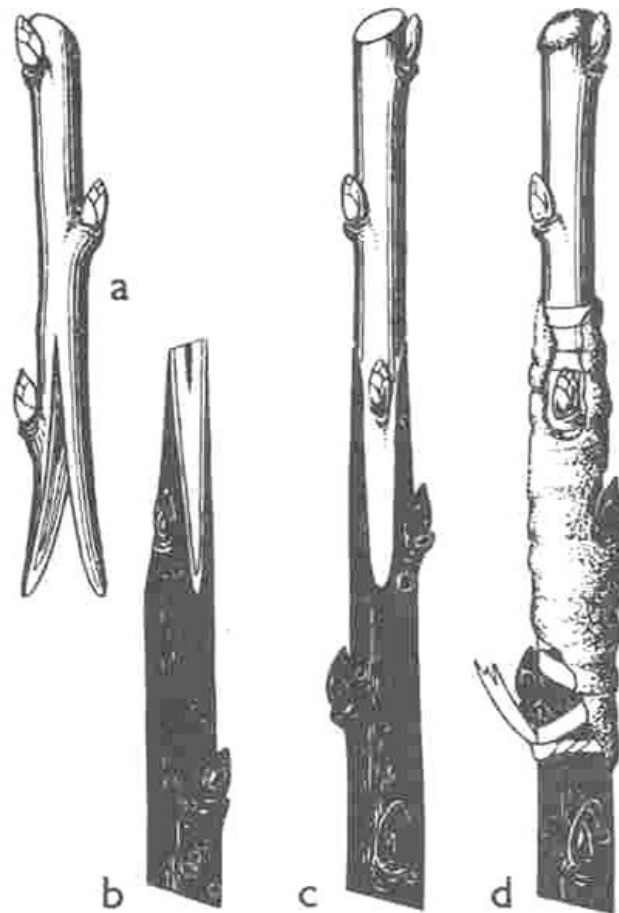

Do rozštěpu: a - seříznutý roub
 b, c, d - různé způsoby rozštípnutí podnože
 e - rozštípnutá podnož
 f - zasunuté a zavázané rouby

Do boku:

- a - řez roubu
- b - řez podnože
- c - spojení roubu s podnoží a zavázání

Na klínek:

- a - řez roubu
- b - řez podnože
- c - spojení roubu s podnoží (opačný způsob seříznutí)
- d - zamazání

PŘEROUBOVÁNÍ OVOCNÝCH STROMŮ

- naroubování žádané odrůdy ovocného druhu na nevhodnou odrůdu, planý strom
- je nejrychlejším prostředkem k dosažení sklizně v krátkém období
- přeroubováváme jen stromy naprosto **zdravé**, ne staré, zababčené a nemocné

PŘEROUBOVÁNÍ POUŽÍVÁME

- u **planých** ovocných stromů
- odrůdy, které poskytují **podřadné ovoce**
- nehodící se odrůdy **do půdních a klimatických podmínek**
- chybí-li ve výsadbě **opylovač**
(naroubujeme opylovač do sadu)
- **plodí-li strom málo, nebo nepravidelně**
- **zraje-li ovoce v nevhodnou dobu** nebo neuzrává vůbec
- u **zastaralých odrůd**, méně trvanlivých
- **poškodí-li se koruna stromu** zlámáním větví větrem, odřením, či krupobitím

Předpokladem přeroubování

- **Afinita** přeroubovaného stromu a štěpované odrůdy
 - nejlépe srůstají:
 - odrůdy rašící ve stejnou dobu
 - u starších stromů použijeme bujnější odrůdu
 - u mladých stromů je vhodnější odrůda slabšího růstu

Hlavní doba pro přeroubování

- únor až květen
- nejdříve roubujeme peckoviny, třešně, višně, slivoně, meruňky – *březen*
- jádroviny podle stáří stromu - *březen až květen*, nejdříve hrušně, později jabloně

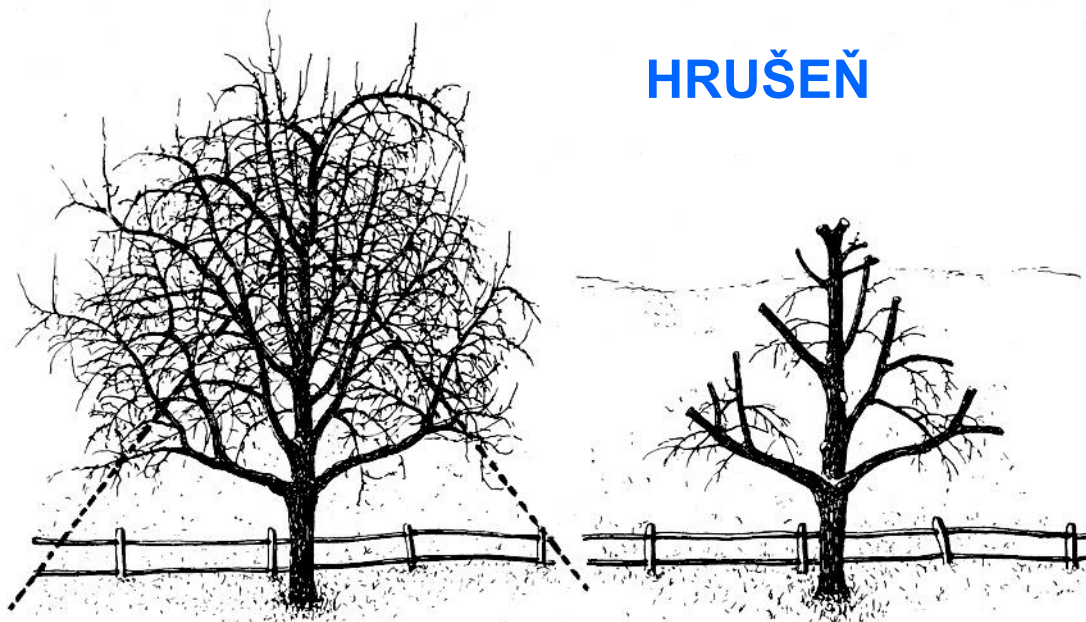
TECHNIKA PŘEROUBOVÁNÍ

- k přeroubování si připravíme **včas roubový materiál**
- **zmlazení a úprava** do žádaného tvaru se provádá **těsně před přeroubováním**
- větve se hluboce zkracují o 2/3 jejich celkové délky i více
- na seříznutých kosterních větvích ponecháváme **jen slabší ovětvení** - zvětšení asimilační plochy
- průměr seříznutí větve nemá přesáhnout
 - u hrušní 10 až 15 cm
 - u jabloní 10 cm
 - u peckovin zvláště třešní 3 až 5 cm
- rány většího průměru se špatně zacelují

Postup přeroubování starých stromů

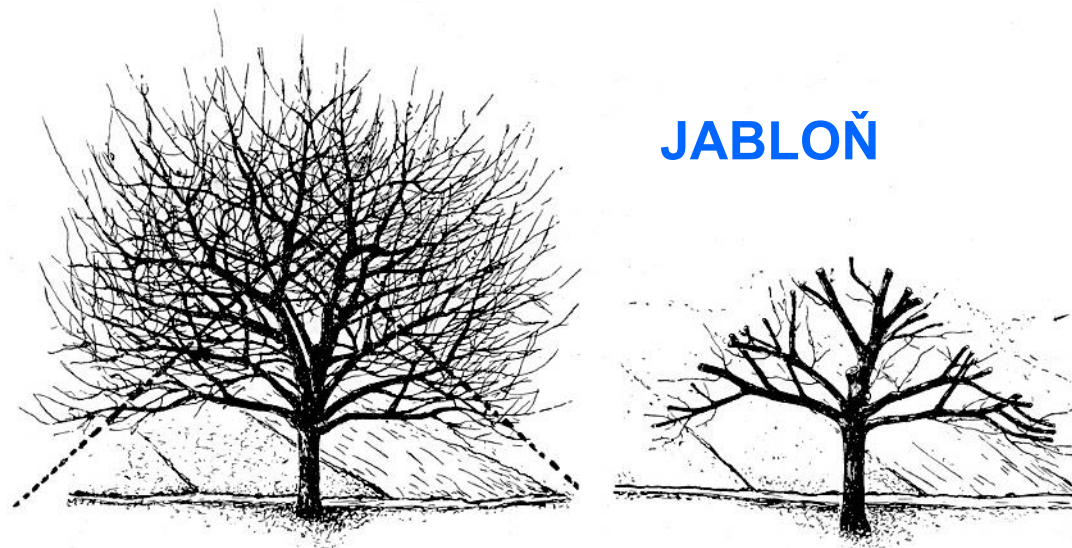
HRUŠEŇ

úhel 75 - 90 °

JABLOŇ

úhel 100 - 120 °

VLASTNÍ PŘEROUBOVÁNÍ

- roubování začínáme od vrcholu koruny směrem dolů, abychom nevyhlámali "hlavy" již naroubované
- rouby mají být po okraji rány rozmístěny po 5 až 6 cm
- po nasazení roubu převážeme místo roubování páskou PVC
- plochu po seříznutí a vrcholy roubů zatřeme štěpařským voskem
- rány po odstraněných větvích zatřeme stromovým balzámem

OŠETŘENÍ PO PŘEROUBOVÁNÍ

- kontrolujeme **zatření rány štěpařským voskem**, popraskané části přetřeme
- v červnu **zkontrolujeme ujmутí roubů**
- úvazky zařezávající se uvolníme (ne předčasné uvolnění)
- **konkurenční letorosty zakrátíme** na 10 až 15 cm
- bujnější podrůstání – **probírka letorostů**

– v příštím roce na jaře:

- konkurenční obrost v blízkosti roubu úplně odstraníme
- pomocné rouby seřízíme na nejnižše postavený výhon, který zakrátíme na 1 až 2 pupeny, později **na každé kosterní větvi ponecháme 1 roub s nejlépe vyvinutými výhony**
- prodlužující výhon **seřízíme asi o polovinu, ostatní o 2/3** podle zásady „řezu na rovnováhu“

Seřezání kosterních větví

ponechání slabších bočních posilovacích větví

Metody přeroubování

Za kůru

Zlepšené za kůru

Titellův způsob

Tittelův způsob

Zavázání PVC páskou

Zavoskování

Růst ujmутých roubů

Srůst roubu s podnoží po 1 roce

Srůst roubu s podnoží po 3 letech

kozí nožka

za kůru

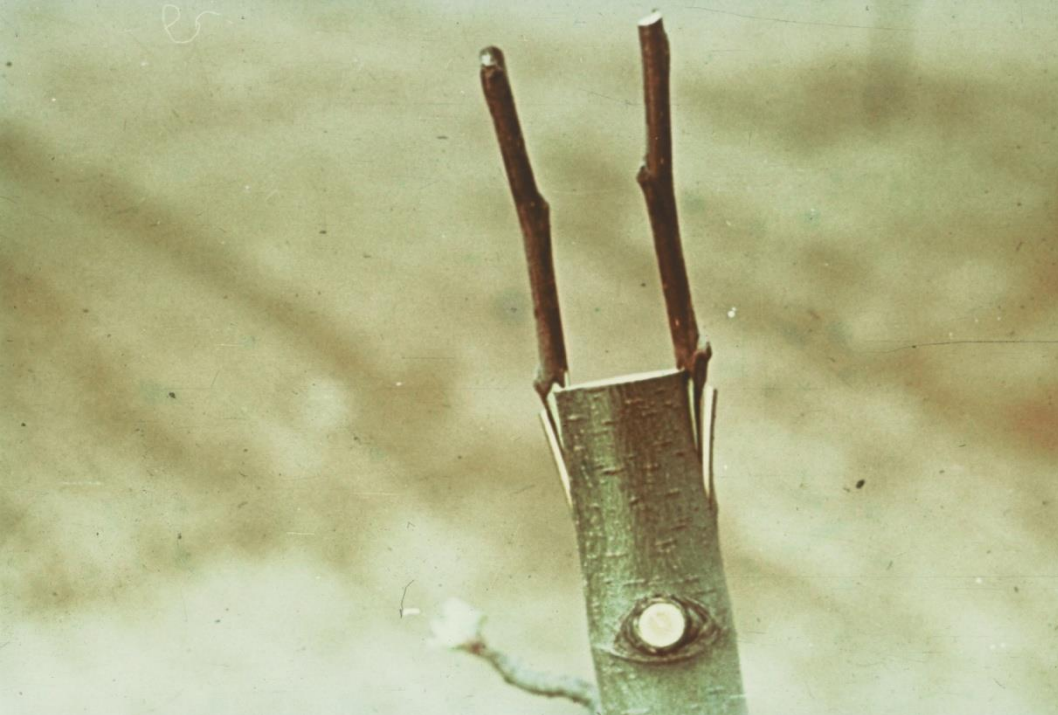
za kůru se
sedélkem

Titellův
způsob

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST